

Ιστορικά στοιχεία για το ψάρεμα στη λίμνη Γεννησαρέτ

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Αναστάσιος Ασλανίδης, Ms Θεολογίας](#)

Το 1986, κοντά στην Ταριχαία, η ανακάλυψη μιας βάρκας ψαρέματος του πρώτου αιώνα, έριξε περισσότερο φως για το επάγγελμα του ψαρέματος στην περιοχή. Η βάρκα, επισκευάστηκε πλήρως και εκτίθεται στο μουσείο που βρίσκεται στο Nof Ginosar μερικά χιλιόμετρα βόρεια από τον αρχαιολογικό χώρο των Μαγδάλων.

Η ανάλυση του τρόπου κατασκευής όπως και το είδος του ξύλου της βάρκας, βοήθησε αρκετά στην κατανόηση του εμπορίου εκείνης της εποχής και πώς αυτό εξυπηρετούσε το ψάρεμα. Διότι, η κατασκευή και η προετοιμασία του ξύλου είναι ίδια με αυτήν του πρώτου αιώνα για την κατασκευή των πλοίων. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, φαίνεται ότι η βάρκα χρησιμοποιήθηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα και είχε επισκευαστεί πολλές φορές, εξαιτίας του ότι υπήρχαν πάνω του διαφορετικά είδη ξυλείας.

Από τα 42 ξύλινα δείγματα που αναλύθηκαν, από την βάρκα, ο Λιβανέζικος κέδρος

και η Βελανιδιά, αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος, αλλά υπήρχαν και δείγματα από Χαλέπιο Πεύκο, Κράταιγο, Ιτιά και Ανατολική Κουτσουπιά. Όλα αυτά τα δέντρα, εκτός του Κέδρου, είναι τοπικά δέντρα που συναντώνται στην γύρω περιοχή ακόμη και σήμερα. Ο E. Werker παρατηρεί ότι ορισμένα από αυτά τα είδη ξύλου δεν είναι κατάλληλά για ναυσιπλοΐα και φανερώνουν πιθανότατα την αδυναμία του ιδιοκτήτη να πληρώσει για καλύτερης ποιότητας ξυλεία ή ότι η ξυλεία εκείνη την περίοδο ήταν περιορισμένη[51].

Η βάρκα, στο κύτος της, είναι κατασκευασμένη με τον Μεσογειακό τύπο ναυσιπλοΐας. Έχει 8,2 μέτρα μήκος και 2,3 μέτρα πλάτος. Έχει χώρο για τέσσερις κωπηλάτες και έναν καπετάνιο. Θυμίζει αρκετά αυτήν που απεικονίζεται πάνω στο μωσαϊκό, όπως και στις περιγραφές του Ιώσηπος πριν την επίθεση του στην Τιβεριάδα[52]. Τέλος, υποθέτουμε ότι η βάρκα θα είχε κατάρτια και πανιά, αλλά αυτά έχουν αφαιρεθεί από τους αρχαίους χρόνους.

Έχει γίνει η υπόθεση ότι, η τοποθεσία στην οποία βρέθηκε η βάρκα ήταν ένα αρχαίο ναυπηγείο. Αυτό υποστηρίζεται από τις μικρές φλούδες ξύλου που ανήκουν σε άλλα πλοία και βρέθηκαν στην λάσπη η οποία σκέπαζε την βάρκα επί αιώνες[53]. Επίσης ενδιαφέρον είναι και ορισμένα οικιακά σκεύη και αγγεία που βρέθηκαν στην περιοχή, όπως μια λυχνία, μια άγκυρα, νομίσματα και μια άκρη βέλους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν τα αγγεία, τα οποία ταιριάζουν με αυτά που έχουν βρεθεί στην Καπερναούμ και τα Μάγδαλα. Τα αγγεία αυτά φαίνεται ότι προέρχονται από το κέντρο κεραμοποιίας της Γαλιλαίας το Kefar Hanania. Όμως, το γεγονός ότι δεν υπάρχουν ευρήματα που να αντιστοιχούν με πιο πρόσφατη

κεραμοποιία του Kefar Hanania μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πιθανότατά το ναυπηγείο, που βρέθηκε η βάρκα, έκλεισε μετά από το τέλος της εκστρατείας στην Γαλιλαία και την καταστροφή του Ταριχαίου στόλου από τον Βεσπασιανό (Ιώσηπου, Ιουδαϊκός πόλεμος 2, 522-31)[54].

Η περιήγηση μας στην λίμνη Γεννησαρέτ μας οδηγεί αυτή την φορά πιο βόρεια, στην Βηθσαϊδά/et-Tell. Και αυτή η περιοχή, την τελευταία δεκαετία ξεκίνησε να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των αρχαιολόγων όλο και περισσότερο. Η περιοχή παίζει σημαντικό ρόλο για την αναζήτηση μας διότι, από αυτήν καταγόταν όπως αναφέραμε ο Πέτρος, ο Ανδρέας και ο Φίλιππος. Τα άμεσα ευρήματα που μας ενδιαφέρουν είναι αυτά που παραπέμπουν στο ότι οι κάτοικοι της Βηθσαϊδά ήταν ψαράδες. Η εκσκαφή ενός ελληνορωμαϊκού κτηρίου με περίστουλα ονομάστηκε «Το σπίτι του ψαρά». Αυτό επειδή μέσα στο κτήριο βρέθηκε ένας ικανοποιητικός αριθμός αντικειμένων που έχουν σχέση με το ψάρεμα. Ωστόσο, οι αρχαιολόγοι συμπέραναν ότι το οίκημα δεν ανήκε σε κάποιο ψαρά παρά τα σχετικά ευρήματα μέσα στο κτήριο, αλλά και στην γύρω περιοχή, αφού και εκεί βρέθηκαν ανάλογα αντικείμενα που είχαν σχέση με το ψάρεμα. Τέτοια αντικείμενα ήταν σιδερένια και χάλκινα αγκίστρια, βαρίδια, μόλυβδος και βελόνες για την επιδιόρθωση των διχτύων[55].

Τελευταίος σταθμός της περιήγησης μας είναι η Καπερναούμ. Αυτή χτίστηκε τον 2ο αιώνα π.Χ. κατά την περίοδο των Ασμοναίων και εγκαταλείφθηκε τον 11ο αιώνα μ.Χ. με τις πρώτες σταυροφορίες. Η περιοχή παρέμεινε έτσι μέχρι το 1894, ώσπου οι Φραγκισκανοί που επόπτευαν τους Αγίους Τόπους, παρέλαβε τον αρχαιολογικό τόπο της Καπερναούμ από τους Άραβες της περιοχής. Τον Απρίλιο του 1968, οι αρχαιολόγοι V. Corbo και ο S. Loffreda πραγματοποίησαν 18 αρχαιολογικές αποστολές μέχρι το 1985. Αποκάλυψαν αρκετά μέρη της αρχαίας πόλης μεταξύ των οποίων ήταν το σπίτι του Πέτρου, η συναγωγή του Ρωμαίου εκατόνταρχου[56] που βρισκόταν κάτω από τα θεμέλια της συναγωγής του 4ου-5ου αιώνα μ.Χ. και τα κτήρια διοίκησης των αξιωματούχων της περιοχής που υπήρχαν σε μικρή απόσταση από την συναγωγή[57].

Η πόλη ήταν χτισμένη σύμφωνα με το Ιπποδάμειο σύστημα[58]. Τα περισσότερα κτήρια της ήταν σε αυτόνομους συνοικισμούς (νησίδες), αλλά υπήρχαν και μεμονωμένα κτήρια. Τα ομαδοποιημένα κτήρια ήταν κατασκευασμένα γύρω από μια κεντρική αυλή[59]. Οι είσοδοι των κτηρίων ήταν από την πλευρά των δρόμων και τα παράθυρα έβλεπαν πάντα από την πλευρά της εσωτερικής αυλής και ποτέ του δρόμου. Μέσα στα κτήρια βρέθηκαν οικιακά σκεύη και έπιπλα, συμπεριλαμβανομένου λίθινα αγγεία για νερό, κεραμικά και πήλινα δοχεία[60].

Οι αρχαιολόγοι το 1968, νοτιοανατολικά της συναγωγής, ανακάλυψαν ένα μεγάλο

κτήριο το οποίο ονόμασαν: «σπίτι του Πέτρου». Το μεγάλο κτήριο ακουμπά στις όχθες της λίμνης και η νότια του πλευρά φτάνει στην συναγωγή, ενώ η ανατολική, όπου βρίσκεται η είσοδος (Μκ. 1:33. 2:2), ήταν στραμμένη προς τον δρόμο. Τα αρχαιολογικά στοιχεία δείχνουν ότι το σπίτι χτίστηκε κατά την ελληνιστική περίοδο και επομένως μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο Πέτρος το απέκτησε όταν μετακόμισε με τους δικούς του στην Καπερναούμ. Το σπίτι είναι ευρύχωρο με υπνοδωμάτια που βλέπουν σε τρεις αυλές. Δύο δωμάτια στα νότια της βόρειας αυλής ενώθηκαν και μετατράπηκαν σε κατ' οίκον εκκλησία κατά τον 2ο αιώνα μ.Χ. Η πεποίθηση ότι το συγκεκριμένο κτήριο ήταν το σπίτι του Πέτρου υπήρχε και από τους πρώτους Χριστιανούς. Διότι στους τοίχους του κτηρίου βρέθηκαν ακιδογραφίες που αναφέρονται στον Πέτρο και χρονολογούνται τον 1ο αιώνα μ.Χ.. Ένα τελευταίο στοιχείο που προωθεί την θέση ότι το κτήριο ανήκε στον Πέτρο είναι και τα αγκίστρια ψαρέματος που ανέσυραν οι αρχαιολόγοι μέσα από την οικία[61].

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, παρατηρούμε ότι τόσο οι γεωγραφικές αλλαγές, όσο και το κλίμα της περιοχής έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της λίμνης Γεννησαρέτ. Ακόμη, είδαμε ότι η λίμνη είχε και έχει ζωτική σημασία για τους κατοίκους, αλλά και τα είδη των ζώων της λίμνης. Επίσης, αν και μέχρι στιγμής η αρχαιολογία δεν μας έχει προσφέρει το μέγεθος και την ποιότητα των ευρημάτων, ώστε να είμαστε σε θέση να συνθέσουμε εύκολα μια πλήρη εικόνα για το ψάρεμα στην λίμνη Γεννησαρέτ, ωστόσο μας έδωσε, μια σαφή εικόνα για την ίδια την λίμνη, τις πόλεις και τα χωριά γύρω από αυτή, αλλά και γενικότερα τις ασχολίες των κατοίκων της. Οι αρχαίοι συγγραφείς, όπως ο Ιώσηπος, μας προσφέρουν ενδιαφέρουσα στοιχεία για την λίμνη, τα ψάρια και τους κατοίκους. Έτσι, προσεγγίζουμε, έως έναν βαθμό φυσικά, το επάγγελμα του αποστόλου Πέτρου και καταλαβαίνουμε καλύτερα ένα μέρος της ζωής του που έπαιξε ρόλο και στην συνέχεια της μαθητείας του δίπλα στον Χριστό.

[51] Werker, «Identification of the Wood,» στο *The Excavations of an Ancient Boat from the Sea of Galilee (Lake Kinneret)* (εκδ. Wachsmann; Jerusalem, 1990). Σελ. 65-76.

[52] Ιώσηπος, *Ιωσήπου Βίος* 163. Για βάρκα στην Καινή Διαθήκη βλ: Μκ. 1:20 και Ιω. 21:2-3.

[53] Freyne, «The Fisherman from Bethsaida.» Σελ. 27.

[54] Adan-Bayewitz, «The Pottery,» στο *Excavation of an Ancient Boat* (εκδ. Wachsmann; Jerusalem, 1990). Σελ. 89-96.

[55] Fortner, «The Fishing Elements and Maritime Activities of Bethsaida-Julias,» στο *Bethsaida, A City by the North Shore of the Sea of Galilee* (εκδ. Arav; Kirksville, Mo.: Truman State University Press, 2001). Σελ. 269-280.

[56] Ο Craig Evans υποστηρίζει ότι αν και οι Ευαγγελιστές αποκαλούν τον συγκεκριμένο

αξιωματούχο εκατόνταρχο, πιθανόν το άτομο αυτό να ήταν κάποιο εποπτικό όργανο του τετράρχη Αντίπα, θέση που δεν συμεριζόμαστε απόλυτα. Evans, *Jesus and his world : the archaeological evidence* (Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2012). Σελ. 32.

[57] Virgilio C. Corbo, «Capernaum», ABD 1:296-297.

[58] Το Ιπποδάμειο σύστημα ήταν βασισμένο στο νέο οικοδομικό σύστημα που πρότεινε και εκτέλεσε ο Ιππόδαμος στον Πειραιά κατά την περίοδο του Περικλή. Το σύστημα αποτελείται από κάθετους παράλληλους δρόμους που τέμνονται και δημιουργούν οικοδομικά τετράγωνα και ορθογώνια. Τα κτήρια είναι τοποθετημένα με τέτοιο τρόπο ώστε να εκμεταλλεύονται τον ήλιο τον χειμώνα και την δροσιά το καλοκαίρι. Το σύστημα υποστήριζε πλατείες και αγορές που λειτουργούσαν ως νευραλγικά σημεία των πόλεων. Περισσότερα για το Ιπποδάμειο σύστημα και άλλες πόλεις βλ.: Holscher, *Κλασική αρχαιολογία* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press,, 2005).

[59] Για τα κτήρια της εποχής περισσότερα βλ.: Φιλιππίδης, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης : εξ απόψεως παγκοσμίου και πανθρησκειακής*. Σελ. 412.

[60] Murphy-O'Connor, *The Holy Land : an Oxford archaeological guide from earliest times to 1700* (Oxford ; New York: Oxford University Press, 2008). Σελ. 251.

[61] Murphy-O'Connor, *The Holy Land : an Oxford archaeological guide from earliest times to 1700*. Σελ. 252.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](https://bit.ly/3cxuvbD)

<https://bit.ly/3cxuvbD>